SVERIGES RIKSDAG

Kommittémotion L

Motion till riksdagen 2026/27:2673

av Erik Nygårds m.fl. (L)

Ett Sverige fritt från antisemitism

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en bred folkbildningskampanj om nutida antisemitism och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga vad som behövs för att möjliggöra att minst 10 000 elever varje år ska delta i hågkomstresor, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kommunala handlingsplaner mot antisemitism och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skärpa straffvärdesbedömningen för hatbrott i skolmiljö så att det i sig bedöms som en försvårande omständighet att brottet begås i anslutning till en skola och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om demokrativillkoren för föreningsbidrag på såväl statlig som kommunal och regional nivå och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om det internationella samarbetet mot antisemitiska brott och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Antisemitismen i Sverige ökar på nytt. Det är en skam för Sverige att judiska barn tvingas gå igenom säkerhetskontroller när de ska till skolan, att dygnetruntbevakning krävs av synagogor och att svenskar tvingas dölja sina davidsstjärnor eller kippor.

Siffrorna talar sitt tydliga språk[1]:

- 99 procent av svenska judar uppger att de mött antisemitism i vardagen det senaste året.
- Fyra av tio svenska judar döljer sin judiska identitet på jobbet eller i skolan.
- Nästan varannan tillfrågad svensk jude uppger att de funderat på att lämna landet av skäl som hänger ihop med att de är judar.

Antisemitism finns bland extremhögern och i islamismen, men i allt högre grad också inom den politiska vänstern och i Palestinarörelsen. Den antisemitism som funnits sedan tidigare i Sverige har förstärkts av de senaste decenniernas stora invandring från bland annat Mellanöstern. Händelserna inom Vänsterpartiet, där företrädare och kandidater tvingats avgå eller uteslutits efter att ha spridit antisemitisk propaganda eller försvarat Hamas, visar även hur antisemitiska attityder blivit en del av dagspolitiken i etablerade partier.

I dag är det i många miljöer accepterat att håna judar, eller att säga att den som tar avstånd från antisemitism är köpt av judar eller av Israel. Det är något som väcker andras stöd och som medvetet används för att stärka det egna varumärket, inte minst på sociala medier.

Den allvarliga hotbilden mot judiska verksamheter kräver ett långsiktigt och robust skydd. Under föregående mandatperiod har Liberalerna och regeringen genomfört ett antal åtgärder för att öka säkerheten för synagogor och andra judiska mötesplatser. Liberalerna vill även att synagogor och judiska skolor ska kunna klassas som skyddsobjekt. Det skulle ge ett permanent och rättsligt förankrat skydd, där staten också tar ansvar för säkerheten och kostnaderna.

Men det är en otillräcklig ambition att bara skydda judar mot följderna av antisemitism. Det arbetet är nödvändigt och behöver fortsätta, men måste också kompletteras med skarpa insatser för att bekämpa antisemitismen som företeelse. I Liberalernas Sverige finns ingen plats alls för antisemitism.

---

[1] Samtliga uppgifter kommer från den svenska delen av den studie som genomförts av EU:s byrå för grundläggande rättigheter. Svaren samlades in januari–juni 2023, dvs. före Hamas terrorattack den 7 oktober 2023.

Likaså gjordes det under förra mandatperioden en rad insatser för att stärka judiskt liv i Sverige inom bland annat områdena för utbildning, forskning och kultur. Detta arbete behöver fortsätta utvecklas och stärkas, men Liberalernas hållning är att sådana åtgärder, som syftar till att stärka den judiska minoriteten och judiskt liv i Sverige, inte på något sätt kan ersätta insatser mot hatet mot judar.

Därför föreslår Liberalerna sex nya åtgärder. Tre för att öka kunskapen för att motverka framtida antisemitism, och tre för att skapa hårdare konsekvenser för dem som begår antisemitiska gärningar.

Utbilda mot antisemitism

Bred folkbildningskampanj om nutida antisemitism

En av de viktigaste sakerna Göran Persson gjorde som statsminister var satsningen ”... om detta må ni berätta …” för att befästa och sprida kunskapen om Förintelsen. På samma sätt behövs det i dag en brett riktad folkbildningskampanj om samtida antisemitism i dagens Sverige. Antisemitismen i Sverige har förändrats av migrationen från MENA-regionen och tar sig nya uttryck, och det krävs därför nya och förstärkta insatser.

Folkbildningskampanjen ska bland annat ta upp hur konspirationsteorier, kodspråk, memes och symboler används på nätet för att sprida antisemitism, men också hur vår tids skeenden (från Israel/Palestinakonflikten till vaccinmotstånd, något som bland annat belyses i FOI-rapporten ”Antisemitism i digitala miljöer. En kunskapsöversikt”, september 2025) används för att spä på antisemitiska föreställningar. Alla skolklasser från årskurs 6 och upp till sistaårseleverna på gymnasiet ska omfattas, men satsningen ska nå ut brett i hela samhället. En uppdaterad version av ”... om detta må ni berätta …” ska också vara en del av kampanjen och spridas brett.

10 000 hågkomstresor för unga varje år

Under den förra mandatperioden har Liberalerna medverkat i regeringen till att stödet till hågkomstresor till Förintelsens minnesplatser har höjts och permanentats. Ändå är det mycket få elever och lärare som får möjlighet att göra sådana resor. Liberalernas uppfattning är att ambitionerna ska höjas väsentligt och stödet flerdubblas. Därför bör det övervägas vad som behövs för att möjliggöra att minst 10 000 elever per år ska delta i hågkomstresor tillsammans med sina lärare. Den långsiktiga ambitionen bör vara att alla i en årskull ska gjort en hågkomstresa under högstadiet eller gymnasiet.

Kommuner ska ha handlingsplaner mot antisemitism

I svenska kommuner med judiska församlingar eller andra särskilda kopplingar till svensk judendom, eller där lokala problem med antisemitism är extra påtagliga, ska lokala handlingsplaner mot antisemitism vara ett krav. Det kan handla om kommuner där det är särskilt vanligt med antisemitiska hatbrott eller budskap.

Hårdare konsekvenser vid antisemitiska gärningar

Höjt straff för hatbrott i skolmiljö

Alla har rätt att vara trygga under hela skoldagen, men enligt Brottsförebyggande rådet ökar anmälningarna om hatbrott i skolmiljön. Att judiska skolor och elever blir måltavlor för olika typer av hatbrott är oacceptabelt. Det försätter barn i en otrygghet endast till följd av deras föräldrars religioner och etnicitet, och en grupp som drabbas är just de barn som går i judiska skolor. Att begå brott med hatmotiv mot elever i samband med skoldagen bör i sig vara en försvårande omständighet och leda till högre straff än andra hatbrott.

Dra in alla pengar från föreningar som blundar för antisemitism

Inte en skattekrona ska gå till föreningar som accepterar antisemitism. Liberalerna vill att det ska vara obligatoriskt för kommuner och regioner att ställa upp demokrativillkor för föreningsbidrag, på samma sätt som nu gäller för statens bidrag till civilsamhället. Vi vill också förtydliga demokrativillkoren så att de uttryckligen fångar in uttryck för antisemitism.

Fler ska dömas: stärk det internationella samarbetet mot antisemitiska brott

Det finns en lång historia av att antisemitism används i påverkanssyfte av främmande makter. Iran är en av de regimer som allra aktivast agerar i Sverige för att angripa sina motståndare och försvaga den svenska demokratin, och på samma sätt agerar Iran i övriga västvärlden. För att de ofta Irankopplade nätverk som eldar på antisemitism i Sverige ska brottsutredas effektivt behöver Sverige fördjupa samarbetet med andra västländer i underrättelsearbetet och brottsbekämpningen mot antisemitisk brottslighet med internationell uppbackning.

Erik Nygårds (L)

Joar Forssell (L)

Pär Gustafsson (L)

Roger Haddad (L)

Camilla Mårtensen (L)

Lina Nordquist (L)